

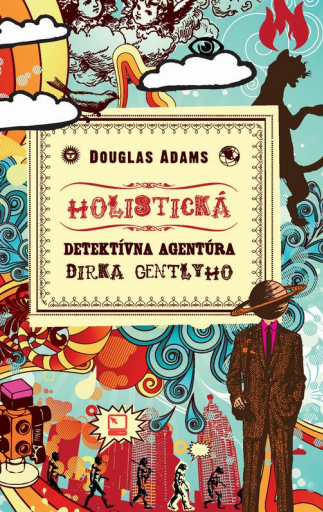

DOUGLAS ADAMS

HOLISTICKÁ

**DETEKTÍVNA AGENTÚRA
DIRKA GENTLYHO**

Holistická
detektívna agentúra
Dirka Gentlyho

DOUGLAS ADAMS

Holistická
detektívna agentúra
Dirka Gentlyho

slovar

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Copyright © 1987 by Serious Productions Ltd.
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2009, 2016
Translation © Patrick Frank 2009, 2016
Poetry translation © Jana Kantorová-Báliková
2009, 2016

ISBN 978-80-556-2592-8

*Venujem svojej mame,
ktorej sa páčilo to o tom koňovi*

Poznámka autora

Opis St. Cedd's College v tejto knihe, pokiaľ je vôbec nejako konkrétny, sa zakladá na mojich spomienkach na St. John's College v Cambridgei, aj keď som si štedro požičiaval aj z opisov iných škôl. Sir Isaac Newton v skutočnosti pôsobil na Trinity College a Samuel Taylor Coleridge zasa na Jesus College.

Tým všetkým chcem povedať, že St. Cedd's College je totálne fiktívna koláž a ani v najmenšom som nemal v úmysle naznačovať podobnosť s akoukoľvek inou inštitúciou ani osobami, živými, mŕtvymi alebo večne blúdiacimi nocou v podobe utrápeného ducha.

Táto kniha bola napísaná a vysádzaná na počítači Apple Macintosh Plus s tlačiarňou LaserWriter Plus používajúcou textový softvér MacAuthor.

Hotový dokument potom vytlačili na stroji Linotron 100 v The Graphic Factory, Londýn SW3, aby sa dosiahlo vysoké rozlíšenie textu. Moja vďaka za pomoc s týmto procesom patrí Mikovi Glowerovi z Icon Technology.

No a nakoniec by som rád vyjadril úprimné poďakovanie Sue Freestonovej za pomoc, vďaka ktorej mohla táto kniha uzrieť svetlo sveta.

Douglas Adams
Londýn
1987

Prvá kapitola...

Tentoraz sa to malo zaobísť bez svedkov.

Tentoraz tam bola iba mŕtva zem, dunenie hromu a nekonečné mrholenie prichádzajúce od severovýchodu, ktoré sprevádza tak veľa najdôležitejších okamihov v dejinách nášho sveta.

Búrka zo včerajška, tá z predvčerajška, dokonca aj záplavy z minulého týždňa už ustúpili. Olovené nebo ešte vždy sľubovalo ďalšie lejaky, no to, čo sa z neho nakoniec vylialo, bola iba záľaha jemných, pichľavých a bezútešných kvapiek.

Temnejúcu planinu začal bičovať vietor hučiaci v nízkych kopcoch a ženúci sa ponad plytké údolie, v ktorom stála budova – akási veža, osamelá a naklonená nabok uprostred bahna mazľavého ako zlý sen.

Bol to vlastne iba začierneny kýpeť veže. Trčal tam ako výron magmy z jednej z nechutnejších pekelných jám a nakláňal sa v čudesnom uhle, akoby ho gniavilo ešte niečo podstatne hroznejšie ako jeho vlastná hmotnosť. Vyzeral mŕtvy – veľmi dlho mŕtvy.

Jediné, čo sa tam hýbalo, bola rieka bahna čvachtajúca po dne údolia pod vežou. Asi o kilometer ďalej padala do úžľabiny a mizla kdesi pod zemou.

Ako však večer napredoval a kraj halila temnota, začínalo byť zrejmé, že veža nie je úplne bez života. Kdesi hlboko v jej útrobach spieňalo slabé červené svetlo.

Iba s námahou sa dalo rozoznať – pravdaže, aj tak tam nebol nik, kto by ho rozoznával – no

aj tak to jednoznačne bolo svetlo. Každou chvíľou silnelo, bolo čoraz viditeľnejšie, potom však pomaly zoslablo, až takmer celkom vyhaslo. Zároveň vietor privial hlboké úpenlivé kňučanie, stúpajúce k bolestnému vyvrcholeniu, po ktorom rovnako biedne stíchlo.

Čas plynul. Objavilo sa druhé svetlo – menšie a pohyblivé. Vynorilo sa z veže na úrovni terénu a poskakujúc hore-dolu opísalo kruh okolo jej základov. Niekoľko ráz pritom zastalo na mieste, až ho nakoniec nejasná postava, ktorú bolo možné rozoznať iba so skutočne veľkou námahou, zanesla späť dnu.

Prešla hodina. Na jej konci bola temnota nad krajom priam dokonalá. Celý svet vyzeral mŕtvy a noc pôsobila ako ťažká čierna deka.

Potom sa znova objavilo červené svetlo. Ožilo pri vrchole veže a tentoraz rástlo oveľa uvedomelejšie. Rýchlo dosiahlo svietivosť, akú už raz predviedlo, no aj potom silnelo a silnelo. Kňučanie, ktoré ho sprevádzalo, naberalo na výške aj intenzite, až z neho bolo prenikavé kvílenie. To potom kvílilo a kvílilo, až kým neprešlo do ohlušujúcich výšav a zo svetla sa nestala oslnivá žiara.

Potom jedno aj druhé nečakane zmizlo.

Nasledovala milisekunda absolútneho ticha a tmy.

Kdesi hlboko v bahne pod vežou sa zažalo iné, šokujúco prenikavé svetlo, stúpajúce nahor ako čudesa bublina. Nebo zmeravelo, hora blata sa prudko zatriasla, obloha a zem na seba hrôzostrašne zarevali, mraky sa zafarbili desivou ružovou, nečakanou zelenou a vytrvalou oranžovou farbou a potom to svetlo opäť kleslo do hlbín, takže noc konečne prenikla hlboká, hrozivá temnota. Ticho už nenarúšal nijaký zvuk okrem jemného zurčania vody.

Ráno však slnko vyšlo tak nezvyčajne jagavo, že nový deň vyzeral – pravda, keby tam bol niekto, pre koho by mohol nejako vyzerať – teplejší, jasnejší a milší. Jednoducho to bol príjemnejší deň ako ktorýkoľvek pred ním. Zvyškom zničenej údolia pretekala nádherne čistá rieka.

Čas začal seriózne plynúť.

Druhá kapitola...

Na vysokom skalnom výbežku sedel na znudenom koni elektrický mních. Spod drsnej tkanej kapucne nehybne hľadel do údolia, s ktorým mal problém.

Bol horúci deň a z jasného neba s jemným oparom pripekalo na sivé skaly a vysušenú trávu nemilosrdné slnko. Nehýbalo sa vôbec nič, ani elektrický mních. Iba jeho kôň sem-tam švihol chvostom v márnej nádeji, že trocha rozprúdi vzduch, ale to bolo všetko. Nič iné sa už nepohlo.

Elektrický mních bol zariadením šetriacim čas presne ako umývačka riadu alebo videorekordér. Umývačky riadu za vás umyli otravný riad, takže vám ušetrili námahu s jeho umývaním, a videorekordéry namiesto vás sledovali nezáživné programy, takže ste sa nimi nemuseli otravovať sami. Elektrickí mnísi zasa namiesto vás verili, čím vás ušetrili čoraz zložitejšej úlohy udržať si vieru vo všetko, čo sa sluší.

Bohužiaľ, tento konkrétny elektrický mních sa pokazil a začal veriť v najrozličnejšie, viac či menej náhodne vybraté veci. Začínal veriť dokonca i veciam, v ktoré majú problém uveriť aj v Salt Lake City. Pravdaže, nikdy o Salt Lake City nepočul. Nikdy nepočul ani o kvingigilióne, čo bol približne počet kilometrov medzi týmto údolím a Veľkým solným jazerom v Utahu.

Problém s údolím spočíval v tomto: Mních momentálne veril, že toto údolie aj so všetkým, čo obsahuje aj čo ho obklopuje, má jednotný

svetloružový nádych. Z tohto dôvodu sa mu veľmi zle rozoznávali jednotlivé predmety a každý pokus vykročiť ďalej bol odsúdený na zánik, alebo aspoň na nesmierne veľké nebezpečenstvo. Z toho vyplývala mníchova nehybnosť a znudenosť jeho koňa, ktorý sa už v živote musel vyrovnáť s nejednou sprostosťou, no tajne veril, že táto sa zaradí medzi najsprostejšie zo všetkých.

Ako dlho mních veril jednotlivým veciam?

Nuž, z jeho čisto subjektívneho pohľadu navyky a neochvejne. Jeho viera bola dosť silná na to, aby prenášala hory, alebo aspoň aby napriek všetkým dôkazom o opaku verila, že sú ružové. Bola to solídna viera poslušných a mala skalopevné základy, takže nech na ňu svet vrhol čokoľvek, nemal šancu ňou otriasť. V praxi, ako vedel jeho kôň, mu vždy vydržala asi tak dvadsaťštyri hodín.

No a čo ten kôň, ktorý má vlastný názor a na niektoré veci dokáže nazerať dosť skepticky? Trocha nezvyčajné správanie, nemyslíte si? Možno aj trocha nezvyčajný kôň?

Nie. Aj keď to bol rozhodne pekný a dobre stavaný exemplár svojho druhu, stále išlo o viacmenej totálne obyčajného koňa – presne takého, akého evolúcia vytvorila na množstve miest s vhodnými podmienkami na život. Kone vždy rozumeli podstatne viacerým veciam, než prezradili svojmu okoliu. Je ťažké nechať niekoho celý deň sedieť na vašom chrbte bez toho, aby ste si naňho vytvorili nejaký názor.

Na druhej strane je dokonale možné celý deň niekomu sedieť na chrbte bez toho, aby ste naňho čo i len úchytkom pomysleli.

Keď sa začala výroba prvých modelov elektrických mníchov, prevládal pocit, že by mali byť

okamžite rozoznatelní ako umelé výtvary. Nemelo sa stať, aby vyzerali ako skutoční ľudia. Určite by sa vám nepáčilo, keby sa váš videorekordér pri sledovaní televízie vyvaloval na gauči. Nechceli by ste, aby sa špáral v nose, lial do seba pivo a objednával si pizzu.

Preto mníchov vyrobili tak, aby zachovali originálny dizajn a praktickú schopnosť jazdiť na koni. Bolo to dôležité. Ľudia – a vlastne aj veci – vyzerajú na koni oveľa úprimnejšie. Preto sa rozhodlo, že namiesto normálnych sedemnásťstich, devätnásťstich alebo dvadsiatich troch nôh bude mať iba dve, čo je vhodnejšie a zároveň úspornejšie; jeho pleť mala byť ružovkastá namiesto bežnej purpurovej a na jej hladkom povrchu sa nemali nachádzať absolútne nijaké krátery. Okrem toho sa návrhári uspokojili s jedným nosom a jednými ústami, zato však pridali jedno oko, takže ich mal celkovo až dve. Proste čudésne stvorenie, akoby ani nie z tohto sveta – ale vynikajúce na vieru v najabsurdnejšie veci.

Jeho problémy sa začali vo chvíli, keď raz doštal naraz priveľa viery na jediný deň. Omylom ho totiž prepojili s videorekordérom, ktorý sledoval jedenásť programov súčasne, takže sa mu odpálila doska s nelogickými obvody. Pravdaže, videorekordér mal tie programy iba sledovať; vôbec im nemusel veriť. Práve preto sú návody na používanie také dôležité.

Preto po hektickom týždni viery v to, že vojna je mier, zlo je dobro, Mesiac je z plesňového syra a Boh potrebuje, aby mu veriaci poslali čo najviac peňazí na istý bankový účet, začal veriť aj tomu, že tridsaťpäť percent všetkých stolov sú hermafroditi, a definitívne sa pokazil. Človek z mníšskej firmy oznámil, že sa bude musieť

vymeniť celá základná doska, hneď nato však poukázal na skutočnosť, že nový, pokročilejší model Mních Plus má dvojnásobný výkon, obsahuje funkciu negatívneho multitaskingu, ktorá mu umožňuje udržať si v pamäti až šesťnásť absolútne protichodných dogiem bez toho, aby vznikli akékoľvek systémové chyby, je dvakrát rýchlejší, prinajmenšom trikrát výrečnejší a stojí menej ako výmena základnej dosky starého mnícha.

A bolo to. Koniec.

Chybného mnícha poslali do púšte, kde mohol veriť, čomu chcel, vrátane myšlienky, že to voči nemu nebolo fér. Dokonca si mohol nechať aj svojho koňa, lebo tie boli v tom čase takmer zadarmo.

Množstvo dní a nocí, o ktorých striedavo veril, že ich bolo tri, štyridsaťtri a päťstodevätde-siatosemtisícsemstotri, putoval púšťou a vkladal svoju prostú elektrickú vieru do skál, vtákov, mrakov a neexistujúceho druhu slonej špargle, až ho putovanie napokon priviedlo až sem, na túto vysokú skalú nad údolím, ktoré aj napriek jeho úprimnej viere nebolo ružové. Vlastne nebolo ani ružovkasté.

Čas plynul.

Tretia kapitola...

Čas plynul.

Susan čakala.

Čím väčšmi čakala, tým menej zvonil zvonček pri dverách. Presne rovnaké to bolo aj s telefónom. Pozrela sa na hodinky. Cítila, že nastáva čas, keď by už mala byť seriózne podráždená. Už vlastne aj bola, no iba takpovediac vo svojom vlastnom čase. Momentálne už boli až po uši namočení do jeho času, a aj keď vzala do úvahy dopravné zápchy, nehody, všeobecnú nedochvilnosť a nerozhodnosť, už rozhodne uplynulo vyše pol hodiny od času, ktorý označila ako totálne a absolútne poslednú chvíľu na odchod, takže by sa mala pripraviť.

Napadlo jej, či sa mu nestalo niečo hrozné, ani na moment však tomu neuverila. Nikdy sa mu nič hrozné nestalo a teraz začínala uvažovať, že by sa už aj konečne niečo mohlo. Ak sa mu veľmi skoro nestane nič hrozné, zrejme mu to bude musieť urobiť sama. Hm... Zaujímavý nápad.

Podráždene sa hodila do vysokého kresla a pustila si televízne správy. Dráždili ju. Prepla na čosi iné a chvíľu to sledovala. Nepáčilo sa jej to. Nevedela, čo to je, ale aj tak ju to dráždilo.

Možno by mu mala zavolať. Nie, radšej sa prepadne, než by spravila niečo také. Čo keby v tej istej chvíli volal on jej a nedovolal sa?

Odmietala pripustiť, že jej niečo také vôbec napadlo.

Dofrasa s ním! Kde toľko trčí? A komu na ňom vlastne ešte záleží? Jej určite nie. Tým si bola istá.

Urobil to už tretí raz po sebe. Trikrát a dosť, vravela si. Opäť zlostne prepla na iný kanál. Hovorili tam o počítačoch a zaujímavom najnovšom vývoji na poli vecí, ktoré môžete robiť s nimi a hudbou.

Tak, a už toho mala fakt dosť. Už jej to stačilo. Vedela, že presne toto si povedala pred pár sekundami, no teraz toho už mala naozaj, definitívne a navždy dosť.

Vyskočila na nohy, prešla k telefónu, zlostne schmatla svoj súkromný telefónny zoznam, nalistovala v ňom jedno číslo a zavolala naň.

„Haló? Michael? Tu je Susan. Susan Wayová. Pamätáš sa, ako si vravel, že ti mám zavolať, ak budem dnes večer voľná, a ja som ti povedala, že to radšej skončím mŕtva v priekope? Nuž, ukazuje sa, že som voľná, absolútne voľná, voľná ako vták a nikde na okolí nie je nijaká vhodná priekopa. Radila by som ti, aby si vyrazil, kým máš šancu. O pol hodiny budem v klube Tangiers.“

Obula sa, natiahla si kabát, na moment sa zdržala, lebo si spomenula, že je štvrtok a treba dať do odkazovača inú, špeciálne dlhú pásku, a o dve minúty už bola vonku. Keď telefón napokon zazvonil, odkazovač sladkým hlasom oznámil volajúcemu, že Susan Wayová to momentálne nemôže zobrať, ale ak jej nechá odkaz, ozve sa mu. Možno.

Štvrtá kapitola...

Bol mrazivý novembrový večer ako zo starej školy.

Na nebi mdlo žiaril sinavý mesiac, presne ako sa od takéhoto večera očakáva. Dvíhal sa na nočnú oblohu so zjavnou nevôľou a visel na nej ako unavený duch. V jeho svetle sa črtali nejasné siluety cambridgeskej St. Cedd's College – prízračná zmes budov nahádzaných k sebe v rôznych storočiach, stredoveké vedľa viktoriánskych, pseudoantické vedľa tudorovských. Iba vďaka lepkavej hmle stúpajúcej z nezdravých mokradí vyzerali, že by mohli prípadne aj patriť k sebe.

Medzi nimi náhlivo prechádzali rôzne postavy. Ponáhľali sa z jednej kaluže matného svetla do druhej, viditeľne sa triasli a zanechávali za sebou stopy v podobe obláčikov skondenzovaného dychu.

Bolo sedem hodín. Mnohé z tých postáv smerovali k fakultnej jedálni, oddeľujúcej prvé nádvorie od druhého a trocha nechotne vyžarujúcej hrejivé žlté svetlo. Dve z nich sa k sebe nápadne nehodili. Jedna patrila mladému mužovi. Bol vysoký, štíhly a kostnatý – aj v ťažkom tmavom kabáte vyzeral tak trocha ako urazená volavka.

Druhý bol nízky, okrúhly a pohyboval sa s vnútorným nepokojom, asi ako húf postarších veвериčiek snažiacich sa dostať z vreca. Jeho vek sa nachádzal na staršom konci totálnej neurčitosti. Keby ste si vybrali náhodné číslo, bol zrej-

me o trocha starší, ale – nuž, naozaj sa to nedalo určiť. Jeho tvár bola posiatá vráskami a tých pár vlasov, ktoré sa prebojovali spod červenej lyžiarskej čiapky, bolo bielych a zjavne malo vlastný názor na to, ako chcú byť usporiadané. Aj on sa zahalil do ťažkého kabáta, cez ktorý si prehodil plášť s vyblednutým purpurovým okrajom – symbol svojho jedinečného a výsadného akademického postu.

Rozhovor medzi nimi vybavoval starší muž bez pomoci svojho spoločníka. Cestou ukazoval na zaujímavé predmety a miesta, ktoré míňali, a to absolútne bez ohľadu na skutočnosť, že na to, aby sa čokoľvek dalo rozoznať, bola priveľká tma. Mladší sa obmedzil na prejavy typu „Ach, áno“ a „Naozaj? Aké zaujímavé“, prípadne „No teda!“ či „Bože, bože“. Stále pritom vážne prikyvoval.

Do jedálne nevošli hlavným vchodom, ale nenápadnými dverami z východnej časti nádvorja, vedúcimi do salónika a predsieň obloženej tmavým drevom, v ktorej si univerzitní hodnotári mädlili ruky a tlmene brblali, kým vošli k slávnostne prestretému stolu.

Prišli neskoro, takže si zhodili kabáty veľmi náhlivo. Pre staršieho to vôbec nebolo jednoduché, pretože to znamenalo zložiť si profesorskú róbu, po odložení kabáta si ju znova natiahnuť, napchať vlnenú čiapku do vrecka, zamyslieť sa nad tým, kde dal šál, uvedomiť si, že si ho zabudol zobrať, prehľadať vrecko kabáta, aby z neho vytiahol vreckovku, prehľadať druhé, aby si vzal okuliare a našiel ich zabalené do šálu, ktorý si nakoniec predsa len vzal, no nepoužil ho, aj keď vonku fúkal mrazivý vietor prinášajúci z mokradí vlhký vzduch páchnuci ako bosorkin dych.